

A VÁROSVÉDŐ

honlap: www.avarosvedo.hu • drótposta: avarosvedo@freemail.hu

MEGHÍVÓ CIVIL SZERVEZETEKNEK

Az Érdi Civil Fórum (rövidítve) ÉCIF vezetősége, szervezői meghívják a civil szervezetek képviselőit 2007. január 18-án 17 órai kezdettel a Szepes Gyula Művelődési Központba szervezett összejövetelre.

Megbeszélésünk javasolt témái:

- vezetőségi értékelés eddigi tevékenységünkről
- az ÉCIF mellékelt önmeghatározásának megerősítése
- az ÉCIF tevékenységek szerinti szakmai közösségeinek (szakkollégiumok) képviseleti kialakítása
- az elnökség megválasztása
- az ÉCIF lehetőségei
- városi kitüntetés/elismerés alapításának lehetősége,
- Civil Központ – Civil Ház
- regionális kapcsolataink
- az NCA szerepe-jelentősége
- a többcélú kistérségi társulásról.
- részvétel a városi rendezvényeken.eseményeken.
- egy civil elismerés megismertetése
- elképzelések-lehetőségek az 1 %-ról
- szándékok, tervek Érd városában a civilek felé – önkormányzat képviselője
- pályázati rendszer
- egyebek

Az ÉCIF nyitott minden Érden működő civil szervezet számára, amely elfogadja annak önmeghatározását.

ÉCIF szervezői

Bartos Kornélia

Erdélyi János

Kiss Attila

Langó Zoltán

A legkisebbek

Máté 25: 13, 45.: *Vigyázzatok azért, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok, a melyen az embernek Fia eljő. Bizony mondom néktek, a mennyiben nem cselekedtetek meg egyvel eme legkisebbek közül, én velem sem cselekedtetek meg.*

Próbáljuk beleképzelni magunkat Jézus gondolatvilágába, vajon kikre gondolt, amikor a legkisebbekről beszélt? Valószínűleg (Assisi Szent) Ferenc testvér, Teréz Anya vagy a missziós munkát vállaló buddhista szerzetesek tudják kikerül van szó, kik a legkisebbek, a legeleesebbek. Nem feltétlenül csak a gyermekek, ahogy azt az újkori bibliamagyarázók próbálják elhitetni. Ők is, nyilván, hiszen ha nincs gondoskodó édesanya mellettük, kiszolgáltatottakká válnak. Ha nincs törődő társadalom kell egy (Böjte) Csaba testvér, aki megkeresi, átöleli a gyermekeket. De legkisebbek a betegek, szegények, fedél nélkül valók, az eladósodottak, a hiszékenyek, a tudatlanok. Hiszen úgy hitték, ha egy életen át fizettek valamilyen közös kalapba, lesz orvosi ellátás, lesz nyugdíj, lesz hajlék. Elhitték, hogy a párkapcsolat egy életre szól, hogy társuk megosztja lakását, ételét, ápolja betegségében és kézen fogva elkíséri, ha majd át kell menni a túloldalra. És amikor agyvérzés után, több napos kómából felébredsz, mondják, hogy egyetemi doktorid, nyelvvizsgáid vannak, te semmire nem emlékszel. Talán volt társad, lakásod, autód, főmérnöki széked, beosztottaid. Most a legkisebb vagy... Elhiszed a reklámoknak, hogy bármit elérhetsz, csak jelzalogot kell vállalnod. Aztán, amikor elérvezetik a házat, megveszed a kis üveg rumot és lefekszel egy padra. És reggel tartod a kezed az arra elhaladók előtt – eleinte szemedbe húzod a sapkát, aztán már igyekszel a szemükbe nézni, hátha megszánnak. De nem, mert karácsonyi bevásárlási láz van, nem érnek rá; ha neked dobják oda azt a fém százast, nem lesz a bevásárló kocsiba tantusz. Talán dolgoznál is még, de ápolatlan vagy, bűdös és rongyos, így nem engednek be a házukba, akik fizetni tudnának szolgáltataidért.

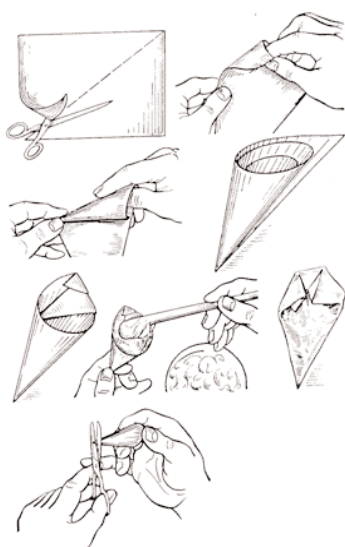
A legkisebbek télen a madarak, vadállatok, a háziállatok is, akiket megvettünk a gyerekeknek játszani, aztán kidobjuk valahol az úton. Madáretetőbe magot, erdei etetőbe szénát rakni, kutyára macskára vigyázni kellene, hiszen telve az utak elüttöt kis állatokkal.

Ha Karácsonykor nem gondolunk eme legkisebbekre, ugyan mit ér a legdrágább ajándék, amit a családunk fenyőfája alá teszünk?

Bartos Csilla

Áldott Karácsonyt és örömteli, sikerekben gazdag új évet minden jóakarátú embernek!

Gyermekeknek a mézeskalács készítésről

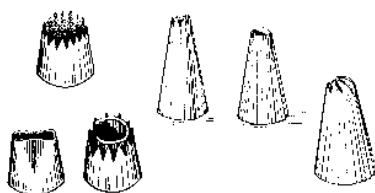
Hozzávalók:

- 1 kg liszt
- 0,3 kg porcukor
- 0,25 – 0,3 kg méz (folyékony legyen! Ha ikrás, tedd pár percre mikróba vagy tedd fel egy fazékban a tűzhelyre néhány percig, amíg elolvad. Fontos, hogy a tészta gyúrásakor már hideg legyen!)
- 0,2 kg olvasztott margarin
- 2 tojás
- 1 evőkanál szóda bikarbóna
- fűszerek (fahéj, szegfűszeg, de lehet vásárolni mézeskalács-fűszerkeveréket is)

•És némi eszköz: nyújtófa, kiszűrő, zsírpapír vagy nejlonzacskó

Mindezt (az eszközök kivételével:-) gyúrd össze, és jól dolgozd el, majd hagyd pihenni pár órát (akár egy egész éjszakát), hogy a tészta szerkezete szépen kialakulhasson. Nyútsd ki 3-5 mm vastagra, majd különféle formájú kiszűrőkkel szűrjál ki alakzatokat. Ezeket helyezd egy zsírozott, lisztezett tepsibe, aztán irány vele a sütő. 180-200 fokon süsd addig, amíg szép aranyabarnák lesznek. Még melegen csúsztasd le a mézeskalácsokat az asztalra, és ott hagyd kihűlni. A maradék tésztákat mindig gyúrd össze, amíg el nem fogy az egész. Ha az összes tészta kisült, már csak fel kell díszíteni. Ha azt szeretnéd, hogy szép fényes legyen, kend le tojássárgával, és hagyd rajta megszáradni.

A díszítéshez egy tojássárgájához 15-20 dekagramm porcukor szükséges. Fontos, hogy a porcukrot minél apróbb lyukú szitán szitáld át. Neked egyszerre egy tojássárgája elég is lesz. Ezt verd föl habbá, majd apránként adagolva add hozzá a porcukrot.

Ha a fele cukrot már beletted, kezd el figyelni az állagát, mert a tojássárgája nagyságától függően hol több, hol kevesebb porcukor kell bele. Akkor jó, ha szép lassan folyik le a habverőről. Most jön az a rész, amiért szerintem az egész eddigit végigcsináltad:

Az ábrán látható módon tekerj egy zacskót zsírpapírból (régiben ilyenbe adták a sült gesztenyét :-)). Ha van vékony, kb. 1mm-es lyukú idomcsöved, akkor vágd ki a papírzacskó végét egy centire a csücsától, majd helyezd bele az idomcsövet. Ennek hiányában pedig ne ess kétségbe, mert szegény ember vízzel főz (és az is lehet ugyanolyan finom). Az elkészült zacskóba tedd bele a mázat, és a csücskére vágj egy kb. 1 mm-es lyukat. Ha nem sikerült szép hegyes zacskót tekerned, és nincs kedved kísérletezni, a mázat tedd egy nejlonzacskóba, és az egyik sarkára vágj egy lyukat.

A mázzal teli zacskót kezd el vezetni a mézeskalács-figurák felett 1-2 cm magasan, enyhe nyomást kifejtve a zacskóra így a máz szép egyenletesen, folyamatosan folyik majd a mézeskalácsra. Az első darabok között lesz olyan ami nem sikerül annyira szépre, de nem kell kétségbeesni, azokat meg lehet enni. De ha semmiképpen nem szeretnéd, hogy sokat kelljen enned, mielőtt a mézeskalácsokat kezdenéd díszíteni, gyakorolj egy kicsit. Fogj egy zsírpapírt, helyezd rá a kiszűrőket, és rajzold körbe őket ceruzával. Ezután képzelj azt, hogy azok a mézeskalácsok. Így kedvedre kísérletezhetsz, és amíg a kinyomott máz még nem kezd el száradni, addig egy késsel összekaparva vissza tudod helyezni a többihez, ez sem megy pocsékba. Fontos, hogy ha már elkezdett száradni, ne szedd össze, mert a kis száraz darabok eltömik a lyukat. Végül itt egy kép néhány idomcsőről, egy pedig néhány díszítőmintáról. Te ne ilyen bonyolulttal kezdj! Jó szórakozást!

A képek Dunszt Károly – Schulhof Géza: Cukrászati ismeretek III. (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1992.) c. könyvéből valók.

www.erdcenter.hu

A VÁROSVÉDŐ

a Környezetvédő Egyesület hírlevele

II. évfolyam 12. szám

Kiadó: Környezetvédő Egyesület Érd

Felelős kiadó az Egyesület elnöke

Szerkesztő: Bartos Kornélia Csilla

www.avarosvedo.hu

drótposta: avarosvedo@freemail.hu

Telefon: 06-30-328-2750

AZ ÉRDI KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET

FOTÓ-PÁLYÁZATOT HIRDET

MADARAK ÉS FÁK címmel.

Pályázhat bárki, saját alkotásával, fekete-fehér vagy színes,

A4-es formátumú papír képpel, amelyen madár vagy fa szerepel.

A beküldött anyagokkal az Egyesület rendelkezik, abból kiállítást rendez.

Eredményhirdetés és kiállításmegnyitó:

2007. május 10-én, a Madarak és Fák Napján.

Beküldési határidő: 2007. április 15.

Érdeklődni: 06-30-3282750-es telefonon.

Már működik az ÖKOLÓGIAI JÁTSZÓHÁZ!

Mindenki tudja, akik gyerekekkel foglalkozik, hogy leghatékonyabban és legszerevéltebbül játszás során tudunk az aprók és a nagyobbak gondolkodására hatni.

Ezért gondolkodtam már régóta, azon, vajon a „környezettudatos életvitel” alapelveit hogyan tudnám becsempészni a játékok birodalmába. Először gyűjtögetni kezdtem a mások által készített játékokat, aztán sorban jöttek az ötletek. Most már a megvalósítás akadályával küzdök. Igyekszem bevonni kreatív, játszani szerető ismerőseimet is. Így alakult ki, és nagyon remélem folyamatosan bővülni is fog Egyesületünk ökológiai játszóháza.

Először október 4-én a Szepes Gyula Művelődési Házban kezdte meg működését. A nemzetközi állatnap alkalmával, melyet Assisi Szent Ferenc napján ünnepelek.

Néhány alsós és felsős osztály tudott eljönni az általános iskolákból. A rendelkezésre álló közel hatvan percben csak néhány játékot tudtak kipróbálni a gyerekek. A játékok egy része az állatokról szólt, másik részét pedig környezetvédelmi feladatok alkották. Míg az alsósoknak a társasjáték, a zsákbamacska és a memóriajáték, a felsősöknek a szerencsekerék és a dominó tetszett meg. Több pedagógus kérdezte, hogy el tudnánk-e vinni a játékokat iskolájukba.

Azóta a Bolyai János Általános Iskola egészségnapján rendeztünk be egy osztálytermet játszóháznak. A Gárdonyiban, a MEK (mozgás, egészség, környezet) napon délelőtt a kicsiknek, tartottunk foglalkozásokat, ahol a zsákbamacska játék segítségével a szelektív hulladékgyűjtés lényegéről beszélgettünk. A madaras, a szerencsekerék és az állati kitalálós játékokat a felsős osztályok körében forgolódottak. Mondhatom önálló életre keltek. Én nem tudtam követni, melyik, mikor hol van. Délután a nagyok akadályversenyén a bűvös hetes számú akadály szintén a hulladékok kezeléséről szólt.

Decemberre kaptunk még egy meghívást a Bolyai napokra, ahol harmadikosoknak és negyedikeseknek szóló játszóházat fogunk tartani.

Ispány Judit

M E G H Í V Ó

Kedves érdi és nem érdi lakos, aki érdeklődik a természet iránt, és szeretné Érd természeti értékeit jobban megismerni, szeretettel meghívjuk előadásorozatunkra, melynek címe:

ÉRD TERMÉSZETI ÉRTÉKEI

Tervezett programok:

JANUÁR 22. MÁCSAI ANETTA: A 10 dombor mélye – Érd földrajzi, geológiai képe

HALÁSZ ANTAL: Érd a történelemhajnalán, a Fundoklia-völgy napjainkban

FEBRUÁR 19. KÁLLAINÉ SZERÉNYI JÚLIA: Érd – Százhalombatta löszvegetációjának maradványai

HALÁSZ ANTAL: Beliczai-sziget, vizes élőhelyek

MÁRCIUS 19. DR. SZERÉNYI GÁBOR: Érd állatvilága

KISS GYÖNGYI: Madárvendégeink

ÁPRILIS 23. Őrizzük meg természeti értékeinket c. záró rendezvény

DR. SZERÉNYI GÁBOR: Megnyitó

HALÁSZ ANTAL: Természetvédelem jogi szabályozása – lehetőségeink.

Meghívott előadó: Egy pozitív, jól működő természetvédelmi példa bemutatása

Környezetvédő Egyesület: Összefoglaló

Az előadásokat a Vörösmarty Mihály Gimnáziumban 18 órai kezdettel tartjuk.

A Kárpátok gerincein – Gyergyói-havasok, Hagymás-hegység

Gyergyói-havasok

Klímaváltozás ide, energiapazarlás oda, idegbajos, rohanó társadalom, meg miegymás – azért az autó jó dolog. Az ember gondol egyet – persze hosszú hónapok spórolása után –, autóba ül, és egy nap alatt „átugrik” a kb. 1200 km-re levő Rajnavölgybe, fél nap alatt lent van Isztrián. Kelet felé egy kicsit más a helyzet. A kedvezőtlen hazai úthálózat (ez sokat javult az idei nyáron), és az erdélyi rossz utak miatt, hajnali indulással talán pont Gyergyóig lehet eljutni egy nap alatt. Nekünk szerencsére csak Szovátról kellett indulnunk. Parajdról kapaszkodik fel az út a Görgényi-havasokba, majd onnét leereszkedve a Gyergyói-medencébe érkezünk. Megállás nélkül ez egy jó órányi, másfél órányi út lenne, de ki bírná megállni, hogy a zúgó patakok mellett, vagy a sötét fenyvesekben szerpentinező úton olykor-olykor ne pihenjen meg egy-egy szép, virágos rétnél.

A félmegegyényi Gyergyói-medence meglehetősen fátlan, végeláthatatlan kaszálók rendszere. Gyergyószentmiklóson áthaladva nem nagyon vágytunk megállni: az egész város meglehetősen poros, ápolatlan benyomást tett ránk. Ezt az érzést feltehetően fokozta a feltúrt főutcák látványa.

A medencén áthajtva hamar elértük a Gyergyói-havasokat.

Békás-szoros

Míg az előző írásomban bemutatott Görgényi-havasok a Kárpátok vulkánkoszorújának tagja, így a mi Mátránk, Börzsönyünk, Zemplénünk testvére, addig a Gyergyói-havasok igazi gyűrt lánchegység, palás kőzetei hasonlóak a mi Kőszegi-hegységünkéhez. A palavonulat oldalait egyhangú lucfenyvesek, nagy kiterjedésű alhavasi legek borítják. Ezek a rétek egész évben virág-

pompával várnak bennünket, több olyan növényt is megcsodálhatunk, amelyek hazánkban védett ritkaságok. A túllegettetett részeken a mérgező fehér zászpa és a kígyógyökerű keserűfű tömegei pompáztak. A meredekebb, utak menti részsűkben, ahol ritkán, vagy alig legeltetnek, a sokféle törékeny virágszépesség között már orchideákat is láthattunk. A Kárpátokban, a hágók környékén gyakori, hogy árusok, esetleg pásztorok kínálják portékájukat. Itt is volt egy mézárus, bár kollekcióját fa- és bőrárak is színesítették.

A Gyergyói-havasokból valósággal legurultunk a Gyilkostóhoz. Gondolom nincs olyan ember hazánkban, ki ne hallott volna erről a tóról, hiszen még a földrajz tananyagban is benne van. A tavak keletkezésének egyik iskolatípusa, a patakmeder hegyomlással történő elgátolódása duzzasztotta fel a vizet. Az elárasztott hajdani fenyves törzsei még így másfél évszázad után is meredeznek a vízből. Még ugyanennyi idő, és a patak feltölti hordalékával a medret, a tó eleinte mocsárrá, elzártabb részei láppá alakulnak, majd újra erdő fog nőni a völgyben. Ha

A Gyilkos-tó a Kis-Cohárddal

körbesétáljuk a tavat, akkor a fenyvesek szegélyeiben már több felé láthatunk úszólápot, ami a feltöltődés egyik kezdeti fázisa. A sok látogató ellenére még található egészen természetközeli állapotú partszakaszokat is. A parton szép körtikés aljnövényzetű fenyves húzódik, míg a vízen iszapzsurlós, harmatkásás bokorfüzesek terjeszkednek a nyílt víztükör felé. A tó vizében hatalmas mészkőszirt, a Kis-Cohárd tükröződik. Ez a térség a Hagymás-hegység része, elméletileg nemzeti park, de az itteni természetvédelemnek még annyi beleszólása sincs az itt zajló folyamatokba, mint a hazai, kettéosztott, félig már leépített természetvédelemnek. Pedig a terület igen értékes. A Kárpátok rendszerében viszonylag ritkák a mészkőhegységek, viszont van egy elő-előtűnedező szirtvonulat, amelyen – főleg a Felvidéken – látványos várromok sorakoznak. Ennek a mészkőszirt-vonulatnak része a Hagymás-hegység. A mészkő látványos lepusztulási formái mellett, igen fajgazdag, izgalmas az élővilág is. A közép-európai mészkőhegységek sok bennszülött és maradványfajt őriznek.

Persze aki idejön, az elsősorban a Békás-szoros szurdokaira, a szorosaira és a sziklafalaira kíváncsi. Ezt vették célba az

Fehér zászás

árusok is. Havasigyopárt áruló gyerekektől (ami itt is bűn), a rendőrig, az áthaladó konvojtól, a kirakodóvásárig mindenki megtalálható volt a szorosban. Kár, hogy pont a szorosban kaptak engedélyt a bódésor üzemeltetői, így a legjobban fotózható helyet nem volt érdemes lefotózni... Ez nem csak itteni jelenség, öntelt civilizációinkban még sokan hirdetik: a természetben az a szép, amit az ember formál rajta...

A meredek szirtfalakon azonban igen nehéz az embernek bármit is cselekednie, ezért növény – és állatritkaságok tucatjait láthatjuk. Fent, 1500-1700 méteres magasságban a fás vegetáció küzdelmi zónájában a törpeboróka képviseli a fás szárúakat. Az áfonyás törpecserjések mellett már igazi havasi gyepek pompáznak. Lejjebb a váltakozó sűrűségű fenyveseket, a meredek oldalakon kiterjedt sziklagyepek váltják fel. Különösen jellemző a szegfűves nyúlfarkfügyep, amely Közép-Európa mészkő – és dolomitvidékeire jellemző, csak a különböző hegyvidékeken más nyúlfarkfü és más szegfű alkotja. A legtöbb részen azonban a mészkő több száz méteres, meredek falakban magasodik a szorosok fölé. Ez a hajnalmadarak, a bajszos sármányok és a szirti sasok birodalma. A területen újraterelített zergeállomány is él. Lent a szorosokban, a robogó patakok vizében – többnyire a víz alatt futva – vízirigók keresik fáradhatatlanul a rovarok lárváit. Nálunk igen ritkán kerülnek szem elé, itt megszokták a látogatók mozgását, és egészen közelről figyelhetjük őket.

Azonban egyre nagyobb zavarást kell elviselniük, mivel a szűk szoros fontos átjáró Erdély és Moldova között, márpedig az áruszállítás egyre nagyobb méreteket ölt szerte a Földön. A kirándulók is jelentősen pusztítják a környéket. A parkolójegeket, és a vásárlást leszámítva, gyakorlatilag nincs hasznosítva az ide irányuló idegenforgalom. Nincsenek irányítva az ide özönlő tömegek, nincsenek tanösvények, nincsenek előadások, nincsenek kiadványok, de nincsenek korlátozások sem. Magyarországon már több évtizedes múltja van a tájházak, erdei iskolák, túravezetési ökoturizmusnak, (igaz még mindig nincs állandó vendégfogadás olyan látogatott helyeken, mint a budai Sas-hegy). Nálunk komoly korlátozások vannak, bár ezeket nem tartja be senki. Jelenleg a társadalmat az önérdék mozgatja, a közérdek megszűnt, vagy csak akkor hi-

Egyvirágú körtike

Örvényüst

vatkoznak rá, ha valami rövid távú fejlesztést akarnak átpréselni a korlátozó állami szerveken. Erről sokat tudnék mesélni...

Remélem a román hatóságok, azon belül is a természetvédelem hamarabb ébred, mint nálunk. Nagy elődeink évtizedek óta – sőt egy évszázada – próbálják irányítani a társadalmat, hogy ne tegye tönkre a természetet, mert akkor az emberek világa is elpusztul, mégis látszatja: sokan már hazánk védett területeire spekulálnak. Nos, ezt a tájékoztató-nevelő munkát Romániában még épphogy elkezdték, jövőre meg már rájuk rontanak a multik.

Egy kicsit aggódva hagyom itt a Békás-szorost, a Sóvidéket, Erdély hegyeit. E székelly-magyar népesség túlélt a keleti nomádok, a balkáni népek, majd az osztrákok és magyarok támadásait. Talán túlélt a román elnyomást is... (A százszokról azért nem emlékezem meg, mert végül is feladták, szinte mindannyian kivándoroltak.) De mi lesz az erdélyi lakossággal, amikor a nemzetközi nagytőke ráront az országra. Lesz-e erdő a hegyeken, maradnak-e a hegyek, vagy elbányásszák őket? Lesz-e magyar szó a Kárpátok ívében? Nem csak Erdélyt félttem, de a Felvidéket, a Vajdaságot, és az Anyaországot is.

Nosza, aki teheti, járja körbe a Kárpát-medencét, Közép-Európát! Mutassa meg gyerekeinek e világot: a régi falvakat, a dohos szagú óvárosokat, a hősök néma szobrait, a szénabálákat a mezőn, a madárdalok erdőket, a felhőbe nyújtózó hegyormokat, az alkonyban húzó lúd – gém – és darucsapatokat. Új hajnalt sodor a szél...

Halász Antal

Vízésés a Békás-szorosban

Levél a miniszterelnöknek

A Levegő Munkacsoport december 4-én levélben kérte Gyurcsány Ferenc miniszterelnököt, hogy a kormány a jövő évi költségvetésben biztosítsa az állami ellenőrző szerveknek legalább az ideai működési feltételeit. „Az ellenőrző szervek immár évek óta tartó leépítése miatt az Európai Bizottság eljárást indíthat Magyarország ellen.

Az Európai Unió ugyanis nem csak azt követeli meg, hogy az uniós jogszabályokat átültessük a hazai jogrendbe, hanem azt is, hogy ezeket a gyakorlatban is végrehajtsuk. Egy ilyen eljárás tovább rontja majd Magyarország hírnevét. Azonban ennél sokkal nagyobb baj, ha országunk a környezeti és egészségi tragédiák sorozata és a jogbiztonság hiánya miatt fog elhíresülni” – hívta fel levélben a kormányfő figyelmét Lukács András, a Levegő Munkacsoport elnöke.

Bár szocialista képviselők kezdeményezésére az ÁNTSZ részére a múlt héten 500 millió forint többletforrást szavazott meg az országgyűlés költségvetési bizottsága (amire még korántsem adta áldását a kormány), azonban ez az összeg még mindig csupán töredéke a szükségesnek. A tervezett jövő évi elvonásokkal együtt ugyanis mintegy 16 milliárd forinttal, vagyis a felére csökkennének az ÁNTSZ forrásai a 2005. évi szinthez képest. A többi hatóság (így például a környezet – és természetvédelmi, fogyasztóvédelmi, növényvédelmi szervek, közlekedési felügyelet) leépítésének akár csak részbeni megakadályozására pedig még kezdeményezés sem született az országgyűlési képviselők részéről.

Az utóbbi időben megszorodtak a környezeti és egészségi káresemények, mint például az élelmiszer-botrányok és az ivóvíz-szennyezések. A Levegő Munkacsoport felhívja a figyelmet, hogy az ellenőrző szervek a megszorítások miatt immár nem tudják ellátni feladataikat, ami lakossági járványokhoz és más súlyos következményekhez vezethet.

A VILÁG HÉT ÚJ SZEMÉTCSODÁJA

1. A Csendes Óceáni Szemét-sziget

A San Francisco és Hawaii között félúton lebegő, zömében plasztik palackokból álló szemétsziget, amelynek kiterjedése nagyobb, mint Texas államé.

2. New York szemétkerakója

A világúrból két ember alkotta műtárgy látszik, az egyik a kínai nagy fal, a másik a New-Yorki szemétkerakó, amely 67 méter magas, közel 9 millió négyzetméter területű.

3. India, Roro azbeszt bányák

1983-ig bányásztak azbesztet a Roro hegységben, amelyet a közeli cementgyár üzemeltetett. A bányák bezárását követően, mintegy 700 ezer tonna veszélyes hulladéknak minősülő azbeszt hulladék maradt hátra, amely a közeli falvak lakosságát folyamatosan veszélyezteti.

4. Füstös hegység, Fülöp-szigetek, Manila

Manila hulladéklerakója, melyet hivatalosan 1995-ben bezártak. A Füstös hegységben 155 ezer ember talál „megélhetést”. Gyerekek, férfiak és asszonyok élnek a világ talán legszörnyűbb gettóiban, amelyek nem mások, mint a hulladéklerakók.

5. Hajóbontó kikötő, Alang, India

Az Alang-i part mintegy 160 futballpályányi területet foglal el. Több mérföldnyi mocsos partszakasz, hatalmas tankerek szétdarabolva, füstölgő olajfelhők és lángok mindenütt.

6. Yucca hegység, Nevada, USA

Felderítő munkálatok kezdődtek, meg a Yucca hegységben, hogy ide helyezték el az USA majdnem összes nukleáris hulladékát. A mintegy 70 ezer tonna sugárzó hulladékot 10 ezer évre kell elszigetelni a környezetétől. A program dollár tízmilliárdokba kerül.

7. Elektronikai hulladéklerakó, Guiyu, Kína

Ez a lerakó Észak-Amerika elektronikai hulladékának jelentős részét fogadja. Ez a terület 100 ezer embernek ad elfoglaltságot.

Jótekonysági est Dinnyés Józseffel

A Magyar Rákellenes Liga Mustármag érdei szervezete, az érdei Környezetvédő Egyesület és a Szepes Gyula Művelődési Központ jótekonysági estet szervezett a rákbetegek és hajléktalanok megsegítésére. Az est bevételéből karácsonykor meleg ebédet visznek a hajléktalan szálló lakóinak.

A programon fellépett Dinnyés József, daltulajdonos és Fellner Gréti, színművész.

A Mustármag szervezésében

januártól minden hónapban egy orvos keresi fel a hajléktalanokat, hogy elvégezze az alapvető orvosi vizsgálatokat-szűréseket, meghallgassa a panaszait, illetve orvosi tanácsot adjon.

A 12001008-00102329-

00400001-es számlaszámon

Önök is támogathatják a programot, adományuk 150 százalékát leírhatják az

adóalapból.

A rákbetegeket és a hajléktalanok karácsonyát támogatják:

Pest Megye Önkormányzata

Admirális Étterem

Miskolczi Katalin önkormányzati képviselő

Szepes Gyula Művelődési Központ

MAGYAR RÁKELLENES LIGA ÉRDI SZERVEZETE

Tüdőrák és kezelése

A daganatos betegségek közül a tüdőrák szedi a legtöbb áldozatot világszerte, férfiak és nők között egyaránt. A magas halálzási ráta összefüggésbe hozható a szűrés és a korai felismerés hiányával. Pedig a tüdőrák a leginkább megelőzhető daganatfélése. A tüdőtumorkok 85-87%-a az aktív, 3-5%-a pedig a passzív dohányzással hozható összefüggésbe.

Minél többet dohányzik valaki, annál nagyobb a tüdőrák kialakulásának kockázata. Bizonyított tény, hogy napi egy doboz cigaretta elszívása a férfiak esetében tízszeresére, nőknél ötszörösére emeli a tüdőrák kialakulásának kockázatát. Erős dohányosok esetében a kockázat akár 20-30 szoros is lehet. Bár a legtöbben nem szívják le a füstjét, a szivarozás és a pipázás is igen komoly kockázati tényező, akár csak a marihuánás cigaretta fogyasztása.

Magyarországon 2001-ben 5741 férfi és 2161 nő halt meg tüdődaganat következtében, ami az összes rákos halálzás 23,7%-ának felelt meg. Ez a férfi populációban 30,5%-ot, a nőiben 14,9%-ot jelent. A tüdőrák a férfiak esetében vezető daganatos halál, a nőknél az emlő – és a vastagbél-daganatok után a harmadik helyen áll. Közel hasonló a helyzet valamennyi iparilag fejlett országokban.

A betegség leggyakrabban 50-70 éves kor között fordul elő, a csúcspont a 60 éves kor környékére tehető. A tüdőrákos betegek nem egészen 5%-a 40 év alatti, 30 éves kor alatt pedig az esetek kevesebb mint 1%-a fordul elő. A magas halálzási ráta az alacsony gyógyulási arányra vezethető vissza, ami pedig összefüggésbe hozható a szűrés és a korai felismerés hiányával. Jelenleg nincs nemzetközileg elfogadott szűrési gyakorlat a világon.

Pedig a tüdőrák a leginkább megelőzhető daganatfélése. Így az elsődleges megelőzés a dohányzás csökkentése, míg másodlagos a kemoprevenció (a káros kémiai anyagok elleni védekezés) lenne. Az új gyógyszerek bevezetése sem oldotta meg a terápia kérdéseit. A fenti okok miatt tüdődaganatok az egyik legfontosabb egészségügyi problémává nőttek ki magukat, mind a kutatás, mind a megelőzés szempontjából.

A tüdőrák fejlődésének kezdeti szakában rendszerint nem okoz tüneteket. Korai időszakban a tüdőrák többnyire a mellkasröntgenen sem ismerhető fel. Sajnos a felismerés pillanatában gyakran előrehaladott stádiumban van a beteg.

A tüdőrák elleni harc messze legfontosabb eszköze a dohányzás elhagyása! A dohányzás abbahagyása után a tüdőrák kialakulásának kockázata folyamatosan és egyre nagyobb mértékben csökken. Mint korábban említettük: a dohányzás abbahagyása után tíz évvel a volt dohányosokban a tüdőrák kialakulá-

sának kockázata oly mértékben csökken, hogy gyakorlatilag alig magasabb a nem dohányzóknál észlelt kockázat szintjénél!

A dohányzás visszaszorítása mellett a betegség időbeni felismerésének is rendkívüli a szerepe. Nagyon fontos lenne, hogy azok, akik legalább tíz éven keresztül dohányoztak, vegyenek részt mellkasröntgen-vizsgálaton. Bár világszerte keresik a tüdőrák szűrésének megfelelő módszerét, a mellkasröntgen segítségével is elérhető, hogy a nagy kockázatu egyéneknél, vagyis a dohányosoknál korábbi stádiumban fedezzék fel a betegséget.

Összességében a tüdőrákos betegek 20-22 százalékát tudják idejében megoperálni. De azok között, akiket tüdőszűrésen fedeztek fel, ez az arány 34 százalék, szemben azzal a 14 százalékkal, akik már panaszok miatt jelentkeztek az orvosnál.

Szerepet játszhat a táplálkozás is: a magas zsírtartalmú táplálkozás fokozhatja a tüdőrák kialakulásának kockázatát, míg a zöldségek, gyümölcsök, a magas C – és E-vitaminban gazdag és szeléntartalmú táplálkozás csökkenti a tüdőrák kialakulásának kockázatát.

A tüdőrák az agresszív tumorok közé tartozik, és gyakran kiújul a kezelés után. Ezért nagyon fontos a rendszeres megjelenés az ellenőrző vizsgálatokon. A kezelőorvos határozza meg a vizsgálatok típusát és rendszerességét. Azonnal fel kell keresni az orvost bármilyen újabb panasszal. Végül, ha valaki még nem tette meg, abba kell hagyni a dohányzást.

Tünetek:

tartós köhögés; dohányosoknál, ahol a köhögés egyébként is általános tünet, a köhögés súlyosbodása, jellegének megváltozása szolgálhat figyelmeztető jelként

- véres köpet
- légszomj
- ziháló légzés
- rekedtség
- ismételten kiújuló hörgő – vagy tüdőgyulladás
- állandósuló mellkasi fájdalom.

A daganat terjedése miatt a tüdőhöz közeli idegek is nyomás alá kerülnek, és váltják, kar – és kézfájdalmak is jelentkezhetnek. Ha a távoli áttétek tünete is észlelhető – látászavar, fejfájás, zavartság, epilepsziászerű görcsroham, hátfájás, lábgyengeség vagy fájdalom, a széklet – vagy vizelettartás nehezítettsége, gyengeség, nagyfokú testsúlyvesztés stb. -, a betegség már rendszerint gyógyíthatatlan.

A tüdőrák leggyakoribb tünete kétségkívül a köhögés. A daganat helyet foglal el a tüdőben, így irritálja a környezetet, ez pedig reflexes köhögést okoz. Mivel a dohányosok többsége rendszeresen köhög, ez a tünet nem hívja fel a figyelmet a rákra. Ez az oka annak, hogy a dohányosokat rendszerint előrehaladottabb állapotban diagnosztizálják. Ha a növekvő daganat betör a légutakba, akkor bevérzést, majd reflexes köhögést okoz. Ilyenkor a köpet véres lehet.

A nem gyógyuló, gyakran visszatérő tüdőgyulladás (pneumonia) a daganat növekedésének közvetett jele. Ekkor a daganat vagy kívülről összenyom egy légutat, vagy belül növekedve elzárja azt. Így az adott légút által ellátott területen megszűnik a légcseré (ventilláció), ami a tüdőgyulladás klasszikus tüneteinek (láz, gennyes köpet, köhögés) vezet. A mellkasröntgenen a gyulladás elfedheti a daganatot, ezért minden felnőttnél kötelező a „gyógyulás” után vizsgálaton megjelenni.

MUSTÁRMAG

Magyar Rákellenes Liga Érdi Szervezet

www.erdirakliga.fw.hu • erdirakliga@freemail.hu

telefon: 06-20-56-55-208

számlaszám: 12001008-00102329-00400001

kiemelkedően közhasznú egyesület

adománya 150 százalékát levonhatja az adóalapból

Lelkiségi telefonszolgálat a 06-80-505-675

ingyenes zöld számon hétfőtől szombatig 9-21 óráig.

Sirius Állat – és Természetvédelmi Közhasznú Alapítvány
 Telefon: 06 30 276-6071 (Böjtös Andrea) • 06 30 910-6987 (Böjtös Éva)
 Email: siriusmail@freemail.hu • Bankszámlaszám: • 10403136-49534949-49521015

**MA-IS Szolgáltató -
Mérnök Bt.**

Tisztelt Cégvezető!

Vegye igénybe **ingyenes tájékoztató**nkat a vállalkozásokkal szemben támasztott **környezetvédelmi elvárásokról, jogszabályokról!**

További szolgáltatásaink:

- **Hulladék** nyilvántartások, bevallások,
- **Levegőtisztaság**-védelmi bevallások,
- **Vízminőség**-védelmi bevallások,
- **Környezetvédelmi szabályozások** elkészítése,
- **HACCP, ISO 9001, ISO 14001** rendszerek kiépítése.

Telefon: 70 312 98 34, 30 289 85 74
 e-mail: maiserd.bt@axelero.hu

**Hirdetésével a Környezetvédő
Egyesületet támogatja!**

E G Y E N S Ű L Y - T O R N A

minden pénteken 18 órakor
 a Parkvárosi Közösségi Házban (Bajcsy-Zs. út 206.)
 Tanfolyamvezető: **BOZÓ KRISZTIÁN**
 Érdeklődni a 20 9110-641-es telefonszámon

KONTÉNERES SZÁLLÍTÁS

- sitt • kommunális hulladék • lomtalanítás
HÁZ – ÉS LAKÁSFELÚJÍTÁS
- ács, tetőfedő, bádogos munkák
 - hő – és hangszigetelés • gipszkarton szerelés
 - víz-, gáz-, gázkészülék és fűtészerezés
 - burkolás, kőművesmunkák • festés, mázolás
 - épületek és vasszerkezetek bontása
 - gépi földmunka

I + M UNIVERSAL Bt.

2030 Érd, Kossuth L. u. 176.
 Telefon: 06-20/386-7579, 06-30/254-5180,
 06-70/389-6874 • Fax: 06-23/362-939

Jogsegélyszolgálat

A Városvédő és Városépítő Egyesület minden héten pénteken 17 és 19 óra között **ingyenes jogi tanácsadást tart.**

Helyszín: Érd, Diósi út 4/1
(a Ritmus Áruház mellett, a vasút felőli bejárat)

Dr. Szabó Ferenc ügyvéd.

Tel.: 06 30 352-1275

GYÓGYÍTÓ, FRISSÍTŐ MASSZÁZS

Bozó Krisztián • Telefon: 06-20-911-0641

Ha ezt a hirdetést magával hozza,
 a 3. alkalom ingyenes!

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ

TELEFON: 06-30-850-3047

SZENNYVÍZSZIPPANTÁS

DUGULÁSELHÁRÍTÁS, CSATORNATISZTÍTÁS

NAGYNYOMÁSÚ WOMA AUTÓVAL.

FÜLÖP SÁNDOR VÁRJA MEGRENDELÉSEIKET!

Telefon: 23-377-062, 06-20-9368-062

HAGYOMÁNY, KÉZMŰVESSÉG, NÉPMŰVÉSZET

**Egyedi kerámiák igényes kivitelben,
 nagy választékban a készítőtől.**

SZÜCS LÁSZLÓNÉ keramikus

2030 Érd, Fürdő utca 32.

Telefon, fax: 06-23-374748

**ÖKOTÁRS
ALAPÍTVÁNY**

A VÁROSVÉDŐ az ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY támogatásával jelenik meg. www.okotars.hu